

"Guldor"
Carl Gustaf
Andersson
Lundberg
Född 26/7 1821
Johnehult i
Vimmerby
Landsförsamling
levde till 93 år

en historia Del 10

Guldor hinner rymma ännu en gång innan rättegången är klar. Han lyckas på något sätt ta sig ur häradshäktet i Staby, Högsby socken den 11 juni 1845 och han är åter en jagad man.

I slutet av juni gör Guldor en stöld hos Johan Magnus Magnusson från Åkarp i Lönneberga socken. Bytet denna gång blev kläder och stövlar.

FRAM MED HAGELBÖSSAN

Natten till den 4 juli går modern till hemmansägaren Gustav Erik Johansson i Ekenäs, Målilla socken, ut på gården och får då se att en fönsterruta till boningshuset är utslagen. Hon väcker sin son och talar om vad hon sett. Johansson stiger genast upp och tar med sig sin hagelböss och inspekterar fönstret. Han hör något svagt buller men ser ingen människa, sedan var allt tyst.

Johansson går därför tillbaka in i stugan för att lägga sig, men då hör han att en dörr öppnas i grannen arrendatorn Nils Perssons närbelägna boningshus. Han fattade åter igen hagelbössen och gick ut, han fick då se Guldor komma utspringande från arrendatorns hus. Johansson avlossade hagelbössen och skrek "här är tjuvar" för att väcka byfolket och sprang sedan efter Guldor, som stannade till och hotade att skjuta tillbaka. Johansson såg emellertid att Guldor inte hade något skjutvapen och fortsatte därför förföljandet.

GULDOR OMRINGAD

När han kom närmare stannade Guldor och tog fram en kniv som han svängde runt med samtidigt som han sade "kommer du mig när, så dödar jag dig".

Arrendator Westring hade nu hunnit ikapp de båda och Guldor började springa igen. Westring var snabb och hann snart ifatt Guldor som stannade och tog fram kniven igen.

Nu hade flera hunnit fram och Johan Pettersson beväpnar sig med en gärdstång och ger Guldor ett slag i ryggen när han åter börjar springa. Guldor vänder sig om och får ytterligare ett slag av stången, nu har han fått nog och kastar sig ner på marken och ger sig. Han ger tillbaka det han stulit och återigen transporteras han till straffängelset i Kalmar.

STÄLLS INFÖR RÄTTA

Rannsaking för detta brott sker vid två tillfällen inför Aspelands häradsrätt i Målilla tingshus den 4:e och 25:e november 1845. Utslaget blev att för alla brott Guldor gjort i en bot straffas med fyrtio par spö, varav tre par av slaget och därefter i Målilla kyrka en söndag stå uppenbar kyrkoplikt. Det skulle också offentliggöras från predikstolarna i Längemåla, Ryssby, Vena, Kristdala, Tuna, Högsby och Mönsterås kyrkor.

Guldor överklagar till Göta hovrätt och vill få straffet ändrat till fängelse på vatten och bröd men Kungliga Göta hovrätt fastställer häradsrättens utslag och han får därför avslag. Den 2 maj 1846 efter ca 10 månader på Kalmar slotts fängelse sedan sista gripandet verkställs spöstraffet vid tingshuset i Målilla.

FASTBUNDEN VID PÅLEN

Kl. 10:00 hämtas en märkbart tagen Guldor ut från fängcellen invid tingshuset och förs fram av två fängvaktare och en gevaldiger till straffpålen framför tingshuset. Han binds fast med händerna högt uppsträckta vid pålen, så endast täspetsarna nuddar marken. Ortens folk och även långväga gäster hade samlats utanför tingshuset för att se den beryktade Guldor bli straffad. Blandade känslor fanns säkert där bland åskådarna, de flesta tyckte nog att det var synd att denna gentlemannatjuv skulle få ett sådant märkbart straff.

Nu stod han där bunden vid staffpålen iförd i byxor och den speciella straffskjortan med ryggen bar. Han hade fått det högsta spöstraffet man kunde få nämligen 40 par spö varav tre av slaget, vilket innebär att man slog med två spön (ofta tillverkade av hassel) 120 gånger. Två bödlar hade utsetts att utdela slagen, vilka skiftade efter vart 20:e slag och då även dessa spön byttes ut.

Bödeln började slå med all kraft och så fortsatte det tills det var slut och Guldor hängde i händerna avsvimmad med blodiga djupa sår på ryggen, många var de som fällde en tår eller flera. Bödlarna skar ner Guldor från straffpålen och bar in honom i fängcellen och läkare tillkallades...

Göran Stensfelt